

Nete Nørgaard Kristensen**Ulrik Lehrmann:*****Den daglige mordforsyning. Kriminalitet, journalistik og litteratur.*
Aalborg: Aalborg Universitetsforlag. 2016**

MedieKultur 2016, 61, 194-196

Published by SMID | Society of Media researchers In Denmark | www.smid.dkThe online version of this text can be found open access at www.mediekultur.dk

Ulrik Lehrmanns bog 'Den daglige mordforsyning. Kriminalitet, journalistik og litteratur' (2016) behandler et af journalistikkens stofområder – kriminalstoffet – som i hvert fald i en dansk sammenhæng ikke tidligere har stået meget højt på medie- og journalistikforskningens dagsorden. Blandt andet derfor er bogen væsentlig. Bogen bidrager med en myriade af indgange til kriminaljournalistik og -litteratur, for den anlægger det perspektiv – som også undertitlen signalerer – at grænserne mellem kriminaljournalistik og kriminallitteratur er slørede. Også dette mere tværfaglige perspektiv er interessant, om end ikke helt uproblematisk for bogens struktur og overordnede argument.

Bogen er udgivet i forlængelse af forskningsprojektet 'Krimi og kriminaljournalistik i Skandinavien', som var finansieret af Det Frie Forskningsråd og ledet af professor Gunhild Agger (2007-2010). Den indeholder syv kapitler og dertil litteraturliste og indeks (i alt 199 sider). Det første kapitel, 'Mord til hverdag', introducerer bogens emnefelt samt samspillet og overlappet mellem kriminaljournalistik og litteratur. Kapitel 2, 'Alle tiders mordfortælling', anlægger et historisk perspektiv og analyserer blandt andet skillingsviser fra slutningen af det 18. århundrede og starten af det 19. århundrede som forløbere for især populærpressens kriminaljournalistik. Der trækkes endvidere tråde til litteraturens penny-dreadfuls og tidlige domsreferater. Kapitel 3, 'Kriminalitet, frygt og journalistik', udgør bogens teoretiske kapitel og adresserer blandt andet forskellige sociologiske vinkler, som feltet kan beskues fra – med korte introduktioner til fx Anthony Giddens syn på moderniteten og Ulrich Becks tanker om risikosamfundet. Kapitel 4, 'Ekstra Bladets kriminaljournalistik', rummer en indholdsanalyse af tabloidavisens kriminaldækning fra 1960 til 2010 med kvalitative

neddyk i 1966, 1986 og 2006, blandt andet med den pointe, at kriminaljournalistikken i Ekstra Bladet udvikler sig fra at anlægge politiets blik til at anlægge de berørtes blik, og at stoffet repræsenterer "en slags dagliglivets eksistentielle bungee jump" (p. 94). I kapitel 5, 'Dokumentariske fiktioner og fortællingsjournalistik', skiftes til dels spor fra nyhedsjournalistik til litteratur, da kapitlet behandler forskellige danske forfattere og forfatter-journalister, hvis værker kan eksemplificere de slørede grænser mellem kriminaljournalistik og litteratur (fx Christian Kampmann, Anders Bodelsen, Poul Ørum, Jan Guillou og Morten Sabroe). Kapitel 6, 'Realismer, samfundsmoral og dramaturgisk letvægt', behandler forskellige, mere aktuelle medieudtryk, der blander fakta og fiktion til at formidle kriminalstof, såsom true crime i bog-, reality- og dokumentarform. Endelig sammenfatter kapitel 7, 'Kriminaljournalistikens vendekreds', nogle af bogens hovedpointer, hvoraf én er:

"at kriminaljournalistikken ved siden af funktionen som socialiserende ordensinstans i et samfundsborgerperspektiv også har en mindst lige så vigtig – måske vigtigere? – funktion som en form for eksistentiel-mytisk stammeritual, og at denne funktion er blevet styrket gennem de seneste 50 år i takt med kriminaljournalistikens orientering mod en mere oplevelsesappellerende og litterær fremstillingsform" (p. 180).

Bogens kapitler anlægger således mange forskellige analytiske vinkler såvel som genremæssige og empiriske fokuspunkter – fra skillingsviser, over journalistik og nyhedsformidling til fiktionsromaner og true crime i litteraturen og på TV. Desuden bidrager bogen med både historiske og teoretiske perspektiver og kommer således vidt omkring, hvilket kan inspirere både kolleger og studerende inden for medie- og journalistikforskningen såvel som litteraturstudier til videre arbejde. Man kan dog savne nogle refleksioner over valget af netop *de* analytiske fokuspunkter, som er inddraget – hvad kan netop *de* bidrage med, hver især og ikke mindst sammen? Bredden betyder desuden, at mange af diskussionerne forbliver forholdsvist overordnede, hvormed bogen som helhed får karakter af en mosaik, hvis samlede billede eller argument ikke toner skarpt frem. Det betyder, at kapitlerne fungerer bedst om enkeltstående dele – de er først og fremmest spændende hver for sig, mens den klare røde tråd og progression på tværs af bogen er lidt sværere at tyde. Dermed bliver bogens mangfoldighed både en styrke og en svaghed.

Et af bogens vigtige bidrag er dog, at den engagerer sig med en dimension af journalistikken, som både i den offentlige debat og i forskningen har været meget udskældt, men som samtidig fylder meget i mediebilledet og i modtagernes nyhedsmix – og derfor i høj grad bør optage medie- og journalistikforskningen. Når emnet af og til behandles i den internationale forskningslitteratur, kobles stofområdet prioritert gerne til strukturelle forandringer såsom mediernes og journalistikkens kommerialisering og tabloidisering, samtidig med at det gerne, med normative undertoner, kritiseres for at tale til den laveste fællesnævner og snage i andres ulykke. Ulrik Lehrmanns bog har som ambition at bidrage med andre perspektiver end disse, blandt andet ved at se på stoffets historiske rødder og betydelige modtagerappel, herunder *hvordan* denne appel konstrueres form- og indholdsmæssigt

gennem lån fra litteraturens og fiktionens verden. Disse diskussioner er vigtige, fordi de kan bidrage til en mere nuanceret forståelse af netop dette stofs karakteristika og fascinationskraft, men også til at modvirke den implicite forforståelse, som hersker i megen forskning og mange redaktionslokaler om, hvilken slags journalistik, der er (mest) væsentlig og vigtig set fra et samfundskulturelt perspektiv. Netop på grund af ambitionen om at bidrage med alternative perspektiver er der dog en tendens til, at bogens argumenter primært forholder sig til kriminalstoffets styrker og muligheder frem for også mere kritisk at forholde sig til nogle af de udfordringer, som anden forskning netop har adresseret.

Bogen peger på en række forandringer ved kriminaljournalistikken specifikt, som på mange måder reflekterer forandringer i journalistikken mere generelt, fx de i stigende grad slørede grænser mellem det rationelle og det emotionelle, det offentlige og det private, det hårde og det bløde. Journalistikforskningen har fx gennem de senere år peget på et mere generelt 'affective turn' i journalistikken (Papacharissi, 2015; Wahl-Jorgensen 2013, 2016). Kriminaljournalistikken er et godt eksempel på denne drejning, men langt fra det eneste. Denne forbindelse adresserer bogen dog ikke, hvormed nogle af de faglige diskussioner fremstår lidt afkoblede fra i hvert fald det ben i bogens tværfaglige projekt, som angår nyheds- og journalistikforskning. Ikke desto mindre yder bogen et bidrag med sine mangfoldige og detaljerede analyser af, *hvordan* det emotionelle, affektive, private, bløde mm. tager sig ud i kriminaljournalistikken og kriminallitteraturen samt i forskellige medierede grænsefelter og -tekster herimellem.

Bogen er skrevet i en blanding af akademisk diskurs og mere levende essayistisk fremstilling, som gør den tilgængelig og fornøjelig at læse. Desuden inddrager den løbende eksempler fra empiriske tekster til at illustrere de analytiske pointer, hvilket netop bidrager med kolorit og indlevelse. Hermed er fremstillingsformen fint afstemt efter indholdet og de centrale analytiske pointer.

Referencer

- Papacharissi, Z. (2015). Toward New Journalism(s): Affective news, hybridity, and liminal spaces. *Journalism Studies*, 16(1), 27-40
- Wahl-Jorgensen, K. (2016). 'Emotion and journalism'. In T. Witschge, C. Anderson, D. Domingo, and A. Hermida (Eds) *The SAGE Handbook of Digital Journalism* (pp.128-143). London: Sage.
- Wahl-Jorgensen, K. (2013). The strategic ritual of emotionality: A case study of Pulitzer Prize-winning articles. *Journalism*, 14(1), 129-145.

Nete Nørgaard Kristensen
Ph.D., Lektor i medievidenskab
Institut for Medier, Erkendelse og Formidling
Afdeling for Film, Medier og Kommunikation
Københavns Universitet
netenk@hum.ku.dk